Kurdish Institute for Elections
پەیمانگەی کوردی بۆ هەڵبژاردن

ئەنجامی دەنگەکانی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستان بە شێوازی سانتلیگۆی هەموارکراو

ئارام جەمال
توێژەر و شارەزی بواری هەڵبژاردن

ئایاری 2025

پێشەکی

ئەگەر دەنگی دروستی لیستەکانی بەشداربووی هەڵبژاردنی شەشەمین خولی پەرلەمانی کوردستان (ئۆکتۆبەری 2024) لە هەڵبژاردنی داهاتووی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقدا بەکاربهێنین، کە بڕیارواییە لە نۆڤەمبەری (2025)دا ئەنجام بدرێت، ئەنجامەکان لەبەر ئەم دوو گۆڕاوە سەرەکییەی خوارەوە گۆڕانکارییان بەسەردا دێت:

گۆڕاوی یەکەم: سیستمی هەڵبژاردنەکە لە لیستی نوێنەرایەتی ڕێژەیی/ زۆرترین ماوە (باقي الاقوى) گۆڕاوە بۆ لیستی نوێنەرایەتی ڕێژەیی/ سانتلیگۆی هەموارکراو بە پلەی (1.7).

گۆڕاوی دووەم: ژمارەی کورسیی گشتیی بازنەکانی هەڵبژاردنی هەولێر و سلێمانی و دهۆک لە هەڵبژاردنی داهاتووی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقدا بە ڕێژەی (40% بۆ 50%) کەمترە، دیارە ئەمەش وادەکات ژمارەی کاندیدی لیستەکانیش بە هەمان ڕێژە لە هەڵبژاردنی داهاتووی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقدا کەمتر بێت. بۆ نموونە لە لە هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستاندا هەر لیستێک (حزبی یان هاوپەیمانێتی) لە بازنەی هەڵبژاردنی هەولێردا دەیتوانی هەتا (64) کاندیدی هەبێت، بەلام لە هەڵبژاردنی داهاتووی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراقدا ئەم ژمارەیە کەمیکردووە و هەر لیستیك لەوانە دەتوانێت هەتا (30) کاندیدی هەبێت، کە ئەمەش تا رادەیەک کاریگەری دەبێت بۆ سەر کۆی ژمارەی دەنگە بەدەستهاتووەکانی لیستە بەشداربووەکانی هەڵبژاردنەکە لەو بازنەیەدا.

لەم شیکارییە دەیەوێت وەلامی دوو پرسیاری دەستبکەوێت:

پرساری یەکەم: ئەگەر شێوازی سانتلیگۆی هەموارکراو بەسەر دەنگە بەدەستهاتووەکانی هەر لیستێکی بەشداربووی هەڵبژاردنی پەرلەمانی کوردستاندا تاقیبکەینەوە، ئەنجامەکە چی لێدێت؟.

پرساری دووەم: ئەگەر پێنج لیستی ئۆپۆزسیۆن (نەوەی نوێ، یەکگرتووی ئیسلامی، ڕەوتی هەڵویست، کۆمەڵی دادگەریی و بەرەی گەل) بە یەک لیستی هاوبەش و هاوپەیمانێتییەوە بچنە نێو کێبڕکێی هەڵبژاردنی داهاتووی ئەنجومەنی نوینەرانی عێراق، ئەنجامەکان بە کوێ دەگات؟

• ژمارەی کورسییە گشتییەکان

بەپێی ئەو خشتەیەی لە پاشکۆی یاسای هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق و پارێزگاکان و قەاکان ژمارە (12)ی ساڵی 2018 و هەموارەکانیدا هاتووە و پاڵپشتە بەو دۆکیۆمێنتەی لەلایەن کۆمسیۆنی باڵای سەربەخۆی هەڵبژاردنەکانی عێراق، ژمارەی کورسییەکانی هەر سێ بازنەی هەڵبژاردنی (هەولێر، سلێمانی و دهۆک) بەم شێوەیەی خوارەوەیە:

خشتەی ژمارە -1-
ژمارەی کورسییە گشتییەکان

بازنەکانی هەڵبژاردن	ژمارەی کورسی گشتی	ژمارەی کورسی کۆتای ژنان
هەولێر	15	4
سلێمانی	18	5
دهۆک	11	3
کۆی گشتی	44	12

• **تێبینی:**

شیکارییەکە تەنها سنوری هەر سێ بازنەی هەڵبژاردنی (هەولێر، سلێمانی، دهۆک) لەخۆدەگرێت، لەبەرئەوەی پارێزگای هەڵەبجە لە هەڵبژاردنی داهاتووی ئەنجومەنی نوینەرانی عێراقدا بازنەیەکی هەڵبژاردنی سەربەخۆ نییە و لەناو بازنەی هەڵبژاردنی سلێمانیدایە.

Kurdish Institute for Elections
پەیمانگەی کوردی بۆ هەلبژاردن

خشتەی ژمارە -2-
شیکاری دەنگەکانی پەرلەمانی کوردستان بە شێوازی سانتلیگۆی هەموارکراو
بازنەی هەڵبژاردنی هەولێر

لیستەکان	کۆی دەنگەکان	1.7	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	ژ. کورسی
پارتی دیموکراتی کوردستان	347786	204580	115929	69557	49684	38643	316167	26753	23186	20458	18304	16561	9
یەکێتیی نیشتمانی کوردستان	111102	65354	37034	22220	15872	12345	10100	8546	7407	6535	5847		3
جولانەوەی نەوەی نوێ	104222	61307	34741	20844	14889	11580	9475	8017	6948	6131			3
یە کگرتووی ئیسلامی کوردستان	24178	14222	8059	4836	3454	2686	2198	1860	1612				0
کۆمەلی دادگەریی کوردستان	20265	11921	6755	4053	2895	2252	1842	1559					0
رەوتی هەلوێست	16871	9924	5624	3374	2410	1875	1534						0
بەرەی گەل	9776	5751	3259	1955	13967	1086							0
هاوپەیمانی هەرێمی کوردستان	3458	2034	1153	692	494								0
هاوپەیمانێتی سەردەم	2102	1236	1.153	420									0
بەرەی تورکمانی عێراقی	1725	1015	575										0
گۆڕان (التغيير)	1455	856											0
بزووتنەوەی ئیسلامی	881	518											0
بزووتنەوەی پەیوەندی ئیسلامی	421	248											0
هاوپەیمانی نیشتمانی	255	150											0
کاندیدانی تاکەکەسی	9190	بە (29) کاندیدی تاکەکەسی (9190) دەنگیان بەدەستهێناوە. لەبەرئەوە هیچیان دەرناچن											0
پێکهاتەکان	15586	پێکهاتەکان شیوازی سانتلیگۆی هەموارکراو نایانگریتەوە و بە جیا حسابیان بۆ دەکرێت											0
کۆی گشتی دەنگی دروست	669,273												15

دەرەنجامی خشتەکە:

وەک لە خشتەی ژمارە (2)دا دەرکەوتووە، لە بازنەی هەلبژاردنی هەولیردا تەنها سێ لیست توانیویانە کورسی گشتی بازنەکە ببەنەوە، {پارتی دیموکراتی کوردستان (9) کورسی، یەکێتی نیشتمانی کوردستان (3) کورسی و جولانەوەی نەوی نوێ (3) کورسی}. بەلام هیچکام لە لیستەکان و کاندیدانی تاکەکەسی کورسییان بەرنەکەوتووە.

گریمانە:

بەلام ئەگەر ئەو پێنج لیستەی ئۆپۆزسیۆن (نەوەی نوێ، یەکگرتووی ئیسلامی، رەوتی هەلویست، کۆمەلی دادگەریی و بەرەی گەل) پێکەوە بە یەک لیست دابەزن، ئەنجامەکە گۆڕانی بەسەردا دێت و پارتی دیموکراتی کوردستان کورسییەکی کەمدەکات و دەچێت بۆ هاوپەیمانیتی ئۆپۆزسیۆن و کورسییەکانی یەکێتی نیشتمانی کوردستانیش وەکخۆی دەمێنێتەوە. *(سەیری خشتەی ژمارە -3- بکە)*

خشتەی ژمارە -3-

بازنەی هەلبژاردنی هەولێر

ئەنجامی لیستی هاوبەشی ئۆپۆزسیۆن

لیستەکان	کۆی دەنگەکان	1.7	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	ژ.کورسی
پارتی دیموکراتی کوردستان	347786	204580	115929	69557	49684	38643	316167	26753	23186	20458	18304	16561	8
لیستی هاوپەشی ئۆپۆزسیۆن	175312	103125	58437	35062	25044	19479	15937	13486	11687	10312	92027		4
یەکێتیی نیشتمانی کوردستان	111102	65354	37034	22220	15872	12345	10100	8546	7407	6535			3
ئەوانیتر	35073												0
کۆی گشتی دەنگی دروست	669,3												15

خشتەی ژمارە -4-
شیکاری دەنگەکانی پەرلەمانی کوردستان بە شێوازی سانتلیگۆی هەمووارکراو
بازنەی هەڵبژاردنی سلێمانی و هەڵەبجە

لیستەکان	کۆی دەنگەکان	1.7	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	ژ. کورسی
یەکێتیی نیشتمانی کوردستان	269889	158758	89963	53978	38556	29988	24535	20761	17993	15876	14205	12852	8
جولانەوەی نەوەی نوێ	141179	83046	47060	28236	20168	15687	12834	10860	9412	8305	7430		4
پارتی دیموکراتی کوردستان	62856	36974	20952	12571	8979	6984	5714	4835	4190	3697			2
یە کگرتووی ئیسلامی کوردستان	50534	29726	16845	10107	7220	5615	4594	3887	3369				2
کۆمەڵی دادگەریی کوردستان	40922	24072	13641	8184	5846	4547	3720	3148					1
ڕەوتی هەڵوێست	33631	19783	11210	6726	4804	3737	3057						1
بەرەی گەل	21080	12400	7027	4216	3011	2342							0
گۆڕان (التغيير)	9933	5843	3311	1987	1419								0
هاوپەیمانی هەرێمی کوردستان	8917	5245	2972	1783									0
بزووتنەوەی ئیسلامی	4281	2518	1427										0
هاوپەیمانێتی سەردەم	3909	2299	1303										0
بزووتنەوەی پەیوەندی ئیسلامی	880	517	293										0
هاوپەیمانی نیشتمانی	769	452	256										0
کاندیدانی تاکەکەسی و پێکهاتەکان	16380	بە (33) کاندیدی تاکەکەسی و (10) کاندیدی مەسیحی و تورکمان (**16380**) دەنگیان بەدەستهێناوە.											0
کۆی گشتی دەنگی دروست	665160												18

تێبینی:
لەم خشتەیەدا ژمارەی دەنگەکانی هەر لیستێک لەسەر ئاستی هەردوو بازنەی هەڵبژاردنی سلێمانی و هەڵەبجە پێکەوە کۆکراونەتەوە، واتە بە تەنیا دەنگەکانی سلێمانی هەژمار نەکراوە.

دەرەنجامی خشتەکە:

وەک لە خشتەی ژمارە (4)دا روونبۆتەوە، لە کۆی (13) لیستی بازنەی هەلبژاردنی سلێمانی و هەلەبجە بۆ بردنەوەی (18) کورسی، تەنها شەش لیست توانیویانە کورسی گشتی بازنەی هەلبژاردنەکە ببەنەوە:

- یەکێتی نیشتمانی کوردستان (8) کورسی ، جولانەوەی نەوی نوێ (4) کورسی ، پارتی دیموکراتی کوردستان (2) کورسی یەکگرتووی ئیسلامی کوردستان (2) کورسی ، کۆمەلی دادگەریی کوردستان: (1) کورسی ، رەوتی هەلوێست: (1) کورسی.

گریمانە:

- ئەگەر ئەو پێنج لیستەی ئۆپۆزسیۆن (نەوەی نوێ، یەکگرتووی ئیسلامی، رەوتی هەلویست، کۆمەلی دادگەریی و بەرەی گەل) پێکەوە بە یەک لیست دابەزن، ئەنجامەکە بەم شێوەیەی لێدێت:

خشتەی ژمارە -5-

-

بازنەی هەلبژاردنی سلێمانی و هەلەبجە/ ئەنجامی لیستی هاوبەشی ئۆپۆزسیۆن

لیستەکان	کۆی دەنگەکان	1.7	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	ژمارەی کورسی.
لیستی هاوپەشی ئۆپۆزسیۆن	287346	169027	95782	57469	41049	31927	26122.	22104	19156	16903	15123	13683	8
یەکێتیی نیشتمانی کوردستان	269889	158758	89963	53978	38556	29988	24535	20761	17993	15876	14205		8
پارتی دیموکراتی کوردستان	62856	36974	20952	12571	8979	6984	5714	4835	4190	3697			2
ئەوانی دیکە هەموویان	45069												0
کۆی گشتی دەنگی دروست	665160												18

خشتەی ژمارە -6-

شیکاری دەنگەکانی پەرلەمانی کوردستان بە شێوازی سانتلیگۆی هەموارکراو

بازنەی هەڵبژاردنی دهۆک

لیستەکان	کۆی دەنگەکان	1.7	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	ژ. کورسی
پارتی دیموکراتی کوردستان	402152	236560	134051	80430	57450	44684	36559	30935	26810	23656	21166	19150	9
جولانەوەی نەوەی نوێ	46631	27430	15543	9326	6662	5181	4239	3587	3109	2743	2454		1
یەکگرتووی ئیسلامی کوردستان	42732	25136	14244	8546	6105	4748	3885	3287	2849	2514			1
یەکێتیی نیشتمانی کوردستان	28557	16798	9519	5711	4079	3173	2596	2197	1904				0
ڕەوتی هەڵوێست	8438	4964	2813	1688	1205	938	767						0
کۆمەڵی دادگەریی	3677	2163	1226	735	525	409							0
بەرەی گەل	2605	1532	868	521	372								0
کاندیدانی تاکەکەسی و پێکهاتەکان	13223	بە (9) کاندیدی تاکەکەسی و پێکهاتەکان (13223) دەنگیان بەدەستهێناوە و هیچکامیان دەرنەچوون											0
کۆی گشتی دەنگی دروست	548015												11

دەرەنجامی خشتەکە:

وەک لە خشتەی ژمارە (6)ی بازنەی هەڵبژاردنی دهۆکدا دەرکەوتووە، تەنها چوار لیست کورسی گشتی بازنەی هەڵبژاردنەکەیان بەردەکەوێت، بەم شێوەیەی خوارەوە:

- **پارتی دیموکراتی کوردستان: (9) کورسی.**
- **هەریەک لە جولانەوەی نەوی نوێ و یەکگرتووی ئیسلامی (1) کورسییان بەردەکەوێت.**

گریمانە:

ئەگەر ئەو پێنج لیستەی ئۆپۆزسیۆن (نەوەی نوێ، یەكگرتووی ئیسلامی، ڕەوتی هەڵویست، كۆمەڵی دادگەریی و بەرەی گەل) پێكەوە بە یەك لیست دابەزن، ئەنجامەكە گۆڕانی بەسەردا دێت و یەكێتی نیشتمانی كوردستان كورسییەكی كەمدەكات و دەچێت بۆ هاوپەیمانیتی ئۆپۆزسیۆن و كورسییەكانی پارتی دیموكراتی كوردستان وەكخۆی دەمێنێتەوە. *(سەیری خشتەی ژمارە -7- بكە)*

خشتەی ژمارە -7-
بازنەی هەڵبژاردنی دهۆك
ئەنجامی لیستی هاوبەشی ئۆپۆزسیۆن

لیستەكان	كۆی دەنگەكان	1.7	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	ژمارەی كورسی
پارتی دیموكراتی كوردستان	402152	236560	134051	80430	57450	44684	36559	30935	26810	23656	21166	19150	9
لیستی هاوپەشی ئۆپۆزسیۆن	104083	61225	34694	20817	14869	11565	9462	8006	6939	6123	5478		2
یەكێتیی نیشتمانی كوردستان	28557	9519	5711	4079	3173	2596	2197	1904	1904	1680			0
ئەوانیتر	13223												0
كۆی گشتی دەنگی دروست	548015												11

• وێنەی گشتی شیکارییەکە:

وێــنەی گشــتی ئەنجامەکــانی ئەم شــیکارییە ئەوەمــان پێــدەلێت، کە ئەگەر کــۆی ژمــارەی ئەو دەنگــانەی لیســتە براوەکــانی هەلبژاردنــی شەشــەمین خــولی پەرلەمــانی کوردســتان بە شــیوازی سانتلیگۆی هەمووارکراو هەژمار بکەین، ئەوا ژمارەی کورسییەکانیان بەم شێوەیەی لێدێت:

خشتەی ژمارە -8-
ژمارەی کورسیی لیستە براوەکانی هەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستان
بە شیوازی سانتلیگۆی هەمووارکراو

لیستەکان	هەولیر	سلێمانی	دهۆک	کۆی گشتی	ریژەی سەدیی
پارتی دیموکراتی کوردستان	9	2	9	20	%45,45
یەکێتیی نیشتمانی کوردستان	3	8	0	11	%25
جولانەوەی نەوەی نویّ	3	4	1	8	%18.18
یە کگرتووی ئیسلامی کوردستان	0	2	1	3	%6.81
کۆمەلی دادگەریی کوردستان	0	1	0	1	%2,27
رەوتی هەلوێست	0	1	0	1	%2.27
بەرەی گەل	0	0	0	0	%0.00
گۆران (التغییر)	0	0	0	0	%0.00
هاوپەیمانی هەرێمی کوردستان	0	0	0	0	%0.00
کۆی گشتی	15	18	11	44	%100

وێنەی گشتی ئەنجامەکانی خشتەی ژمارە -8- پێماندەلێت، زۆرێک لەو لیستانەی لە هەلبژاردنی شەشەمین خۆلی پەرلەمانی کوردستاندا کورسییەک یان زیاتریان بردۆتەوە، مەرج نییە بە هەمان ئەو دەنگانەوە بتوانن هەمان ژمارەی کورسی ببەنەوە، هۆکارەکەشی ئەوەیە ئەگەر لە هەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستاندا هەندێک لایەن لە رێگەی شێوازی (زۆرترین ماوە- باقي الاقوی)وە کورسییەک یان زیاتریان بردبێتەوە، ئەوا شێوازی سانتلیگۆی هەمووارکراو بە ئەگەرێکی زۆرەوە ئەو کورسییانەیان لێدەسێنێتەوە چونکە ئەگەر شێوازی زۆرترین ماوە لە بەرژەوەندی ئەو لیستانەدا بێت کە بە نیازی یەک کورسی یان چەند کورسییەکی کەمن، ئەوا بە ئەزموون سەلمێنراوە کە شێوازی سانتلیگۆی هەمووارکراو لە بەرژەوەندی لیستە بەهێزەکاندایە..

• دەرەنجام و پێشنیار:

یەکەم: بەو پێیەی گۆڕینی دەنگ بۆ کورسی لە هەڵبژاردنی داهاتووی ئەنجومەنی نوێنەرانی عێراق بە شێوازی سانتلیگۆی هەموارکراوی پلە (1.7)ە، لەبەرئەوە بردنەوەی کورسی بۆ ئەو لیستانە زۆر زەحمەتە، کە لە هەڵبژاردنی شەشەمین خولی پەرلەمانی کوردستاندا هەتا چوار کورسیشیان بردۆتەوە، ئەمەش ئەو لیستانە ناچاردەکات بەوەی لەگەڵ لیستەکانی دیکەدا بچنە نێو هاوپەیمانیتییەوە.

دووەم: هەتا ژمارەی بازنەی هەڵبژاردنەکان زۆرتر بن دەنگی بەفیڕۆچووی ئەو لیستانە زۆرتردەبێت کە لە هەر بازنەیەکدا بە تەنیا دەچنە نێو کێبڕکێی هەڵبژاردنەوە. لەم بارەدا پێکهێنانی لیستی هاوپەیمانێتی ژمارەی دەنگی بەفیڕۆچوو کەمتر دەکاتەوە.

سێیەم: بەو پێیەی جۆری لیستەکە نیمچەکراوەیە، لەبەرئەوە کورسییە براوەکانی لیستەکان زیاتر بۆ کاندیدی بەهێزی ناو لیستەکە و لە سەروشیانەوە بۆ سەرۆکی لیستەکە دەچێت..

چوارەم: زۆریی ژمارەی کاندید بۆ لیستی تەنیا و هاوپەیمانیش باشە، بەلام دەبێت زۆریی ژمارەی کاندید بۆ لایەنە پێکهێنەرەکانی هاوپەیمانێتی بەپێی کێشی دەنگی ئەو لایەنە بێت، ئەگەرنا ئەوا بەخێر بۆ لایەنەکە ناشکێتەوە، چونکە لەوبارەدا دەنگەکانی لایەنەکە بەسەر کاندیدە زۆرەکانیدا بلاو دەبێتەوە و بەمەش ئەگەری مسۆگەرکردنی کورسی کەم دەبێت.

پێنجەم: کاندیدی تاکەکەسی دەرفەتی دەرچوونی نزیکە لە سفرەوە و باشتروایە ئەوانیش بچنە نێو لیستەکانەوە، بە تایبەتی لیستی هاوپەیمانیتییەکان.

Kurdish Institute for Elections
پەیمانگەی کوردی بۆ هەڵبژاردن

پەیمانگەی کوردی بۆ هەڵبژاردن

ڕێکخراوێکی ناحکومی سەربەخۆی قازانجنەویستە، ناوەڕاستی سالی (2002) لەلایەن چەند یاساناس و پارێزەرێکەوە دامەزرێنراوە، پەیمانگە هەولدەدات لە پێناو بلاوکردنەوەی هۆشیاری دەنگدەران و هەموارکردنی یاسای هەلبژاردنە گشتییەکان لە ئەنجومەنە هەلبژێردراوەکانی عێراق و هەرێمی کوردستاندا..

kielections@gmail.com
www,kielections.com
7701573210
Kurdish Institute for Elections
Aram686

بلاوکراوەکانی پەیمانگەی کوردی بۆ هەڵبژاردن لێرەدا بخوینەرەوە :

www.kielections.com